

BEROEP: HARTCHIRURG

Scalpel in de hand en concentratie op scherp

Met je auto drie uur aan een stuk met 180 kilometer per uur op de autosnelweg rijden. Zo voelt het ongeveer om een hartoperatie uit te voeren. We citeren prof.dr. Inez Rodrigus, hartchirurg en diensthoofd cardiochirurgie in het UZA. Wij wilden wel eens weten hoe het is om als hartchirurg je brood te verdienen, en lieten haar uitgebreid aan het woord.

Professor Rodrigus heeft die nacht niet veel geslapen. Nauwelijks had ze zich de avond voordien voor de televisie geïnstalleerd, of de telefoon ging: of ze kon terugkomen voor een dringende ingreep?

'Ik heb geopereerd van half tien 's avonds tot vier uur 's nachts, en rond de middag moest ik hier terug zijn voor een vergadering. Voilà, een doordeweekse dag van de hartchirurg', grapt ze.

Toen Rodrigus geneeskunde ging studeren, lag ze nog lang niet wakker van een carrière. Een voorkeur voor een specialiteit had ze niet. 'Maar toen ik tijdens een stage voor het eerst in aanraking kwam met chirurgie, fascineerde me dat enorm. En het lag me ook goed. Het zou spijtig zijn als we die verliezen aan de internisten, zeiden mijn stagebegeleiders.'
Waarom net chirurgie haar boeit?

'Iedereen heeft zijn voorkeur. Een bevriende longarts vertelde me dat ze het vooral interessant vindt om uit te zoeken wat het probleem van een patiënt is. Wel, ik los het probleem liever op. En dan zit je met opereren goed.'

Loodgieterij

Eens afgestudeerd kwam Rodrigus na een paar omzwervingen in de hartchirurgie terecht. De loodgieterij, zoals ze het lachend noemt.

'Een van de dingen die me daarin aantrekken, is het teamwerk. Ik heb een tijdje een opleiding gevolgd op de dienst urologie, en dat ervaarde ik als een heel individuele bezigheid. In de cardiochirurgie wordt de samenwerking ten top gedreven.'

Een goeie planning is cruciaal voor zowel de medewerkers als de patient

Je werkt letterlijk nooit alleen.' Wanneer ze voor het eerst alleen een hartoperatie uitvoerde? Ze herinnert het zich met de beste wil van de wereld niet. 'Zolets wordt geleidelijk opgebouwd: stukje bij beetje mag je tijdens een operatie meer zelf doen. Wel weet ik nog goed wanneer ik voor het eerst alleen een appendix verwijderd heb. Er is toen een foto gemaakt waarop ik de appendix aan een klemmetje omhoog hield', lacht ze. Doordat ze goed begeleid werd, had ze nooit echt last van faalangst. 'Ik zeg niet dat je als chirurg nooit met toegesnepen billen aan de operatietafel staat. Er zijn nu eenmaal uiterst riskante operaties waarbij de situatie in één minuut kan omkeren. Maar de angst om fouten te maken, leer je van je af te zetten. Als je te gestresseerd bent, ga je juist dingen verkeerd doen. In de hartchirurgie is de druk sowieso altijd heel groot. Je wilt de patiënt

zo snel mogelijk weer van die hart-longmachine af, én er kan altijd nog iets misgaan, zelfs bij een routine-ingreep.'

Twijfelaar

Ongeveer 65 procent van de ingrepen die Rodrigus uitvoert, zijn overbruggingsoperaties. De overige 35 procent zijn onder meer klepoperaties, aortachirurgie en transplantaties. Maar een hartchirurg doet meer dan opereren. Er zijn ook de consultaties, gesprekken met patiënten voor en na de ingreep, overleg met cardiologen, vergaderingen in en buiten het UZA, opleiding van toekomstige chirurgen en cardiochirurgen... Om hechtingen te maken in een kransslagader van anderhalve millimeter diameter, moet je uiteraard een zekere handigheid hebben. Maar de technische kant is niet het moeilijkste van de job, vindt Rodrigus. 'Er zijn zoveel andere aspecten: beslissen wie in aanmerking komt voor een operatie,

Op de monitor wordt het hartritme nauwlettend gevolgd

Een hartoperatie
doe je ooit alleen

voortdurend bedacht zijn op dingen die kunnen mislopen, inspelen op onverwachte problemen, snel beslissen... Als hartchirurg mag je geen twijfelaar zijn. En je moet altijd willen blijven vechten. Zelfs als een situatie hopeloos lijkt, probeer je de patiënt er nog door te halen. Want je weet uit ervaring dat zelfs van die mensen er toch een aantal doorkomen. Soms ben je zo gefocust op het redden van een patiënt, dat je omgeving moet zeggen dat het genoeg geweest is.'

Hall of fame

Elke chirurg heeft zijn kerkhof en zijn hall of fame, weet Rodrigus.

'Ik herinner me mijn eerste harttransplantatie. Alles verliep vlot tot bleek dat het hart onvoldoende werkte door CO-vergiftiging van de donor. We hebben die patiënt tijdelijk aan de hartpomp moeten leggen. Het hart heeft zich uiteindelijk toch hersteld, en na tien jaar is die patiënt nog altijd in goede gezondheid.'

Een enkele keer haalt een patiënt het niet. Vooral als dat tijdens een routine-ingreep

gebeurt wat niet vaak voorvalt - komt dat heel hard aan.

'Ik troost mezelf op die momenten door CD's te gaan kopen', bekent Rodrigus. Maar ook dat aspect hoort bij de job. Net als gaan praten met de ontredderde familie die achterblijft. Rodrigus vindt het belangrijk dat een chirurg niet alleen opereert, maar ook genoeg communiceert met de patiënt en zijn familie.

En de fysieke kant? Ook die kan zwaar zijn. Een routine-ingreep duurt drie tot vier uur, maar een hartchirurg kan ook wel eens twaalf uur aan een stuk in touw zijn.

'Meestal gaat het dan om een urgentie en heb je genoeg adrenaline om vol te houden. Maar bij ons is er geen sprake van machogedoe. Als je de hele nacht geopereerd hebt, probeer je de ingreep van de volgende morgen aan een collega door te geven of uit te stellen. Een enkele keer heb je geen keuze. Het is me al overkomen dat ik na een nacht werken meteen weer mijn bed uit kon voor een volgende urgentie, omdat er toen geen collega was die me kon vervangen. Dan ga je even dood. Maar je doet wat je moet doen.'

Geeft Red Bull hartritme vleugels?

Frankrijk kreeg van het Europees Hof van Justitie de toestemming om de verkoop van Red Bull te verbieden. Denemarken bande het populaire energiedrankje al eerder uit de rekken. Is Red Bull schadelijk voor de gezondheid? We vroegen het aan prof. dr. Philippe Jorens, intensieve zorgen-arts.

De samenstelling van Red Bull is geen geheim. Het drankje bevat suiker, cafeïne, een aantal vitamines, een voorloper van vitamine C - dat is een stof die in het lichaam omgezet kan worden tot vitamine C-achtige moleculen - en een hoge dosis van het aminozuur taurine.

De stof waar het vooral om draait is cafeïne. De hoeveelheid in een blikje komt overeen met ongeveer twee koppen sterke koffie. Het cafeïnegehalte dat in België is toegelaten, bedraagt 360 milligram per liter. Red Bull blijft daar met 320 milligram per liter net onder.

'Het effect van Red Bull is dan ook vergelijkbaar met dat van koffie', zegt Jorens. 'Na een bepaalde hoeveelheid verhoogt je concentratie en versnelt je hartslag. En net als bij koffie luidt de boodschap dat je er niet mee mag overdrijven. Af en toe een blikje kan geen kwaad. Maar wie vier Red Bulls na elkaar drinkt, moet beseffen dat hij het equivalent van acht koppen straffe koffie binnenspeelt. En dat is niet gezond.'

Vooral als je het drankje combineert met andere opwekkende middelen, zoals alcohol of drugs, is dat niet ongevaarlijk. Zoiets kan eventueel tot hartritme stoornissen leiden.

'En kinderen zouden al helemaal geen Red Bull moeten drinken. Maar opnieuw, dat geldt ook voor koffie', aldus Jorens.